

Gilbert Keith Chesterton

A man in a black clerical suit and hat holding a black umbrella in a misty forest. The man is standing on a dirt path, looking directly at the camera. The background is a dense forest with tall, thin trees and a misty atmosphere. The lighting is soft and diffused, creating a somber and mysterious mood.

**OTEC BROWN
NA STOPEĚ III**

Splendidum družstvo

OTEC BROWN NA STOPĚ III

GILBERT KEITH CHESTERTON

Splendidum družstvo • Vražné, Hynčice

OTEC BROWN NA STOPĚ III

Copyright © Gilbert Keith Chesterton, 1911

Cover © Splendidum družstvo, 2024

Translation © Tereza Novotná, 2024

Czech Edition © Splendidum družstvo

Vražné, Hynčice, 2024

První el. vydání

ISBN 978-80-7681-342-7 (EPUB)

ISBN 978-80-7681-343-4 (MOBI)

ISBN 978-80-7681-344-1 (PDF)

Z anglického originálu *The Complete Father Brown Stories by G. K. Chesterton*, přeložila Tereza

Novotná.

Obsah

NEVIDITELNÝ MUŽ
PROKLETÍ PENDRAGONŮ
PODIVNÉ KROKY
VÉVODA S FIALOVOU PARUKOU
CHYBA STROJE
KLETBA RODU DARNAWAYŮ
DUCH GIDEONA WISEHO
ZMIZENÍ VAUDREYHO
RUDÝ MĚSÍC Z MERU
HLEDÁNÍ PANA MODRÉHO
LÉTAJÍCÍ HVĚZDY
ZLOČIN KOMUNISTY

NEVIDITELNÝ MUŽ

V chladném modrém přítmí dvou strmých ulic v Camden Townu zářila cukrárna na rohu jako nedopalek doutníku. Dalo by se říct, že spíš jako nedopalek ohňostroje, protože světlo bylo pestrobarevné a složité, lámalo se v množství zrcadel a tančilo na spoustě pozlacených a pestrobarevných dortů a cukrovinek. K tomu ohnivému sklu se lepil nos nejednomu mlšounovi, protože všechny čokolády byly zabalené v těch červených, zlatých a zelených metalických barvách, které jsou skoro lepší než čokoláda sama; a obrovský bílý svatební dort ve výloze byl tak nějak vzdálený. Taková duhová akce mohla přirozeně shromáždit mládež ze sousedství do deseti či dvanácti let. Ale tento kout byl přitažlivý i pro mládež pozdějšího věku; a do téhož okna se díval mladý muž, ne mladší než čtyřicetiletý. I pro něj měl obchod ohnivé kouzlo, ale toto kouzlo se nedalo vysvětlit jen čokoládou, kterou však zdaleka nepohrdal.

Byl to vysoký, statný, zrzavý mladík s odhodlaným obličejem, ale pomalými způsoby. Pod paží nesl plochou šedou složku černobílých skic, které s větším či menším úspěchem prodával nakladatelům od té doby, co ho strýc (který byl admirálem) vydědil, protože přednášel o socialismu. Jmenoval se John Turnbull Angus. Když konečně vstoupil, prošel cukrárnou do zadní místnosti, což byla jakási cukrářská restaurace, a jen smekl klobouk před mladou

dámou, která tam obsluhovala. Byla to snědá, elegantní, hbitá dívka v černém, s jasným ruměncem a velmi rychlými tmavými očima; po obvyklé přestávce ho následovala do vnitřní místnosti, aby přijala jeho objednávku.

Jeho objednávka byla jako vždy obyčejná. „Chci, prosím,“ řekl, „jednu buchtu za půl penny a malý šálek černé kávy.“ Chvilí předtím, než se dívka stačila otočit, dodal: „Chci také, abyste si mě vzala.“

Mladá žena v obchodě se náhle napjala a řekla: „Takové vtipy jsou nevhodné.“

Zrzavý mladík s náhlou vážností zvedl šedé oči.

„Nevhodné, když to myslím vážně,“ řekl.

Snědá mladá dáma z něj nespouštěla tmavé oči a zdálo se, že ho pečlivě studuje. Na konci jejího intenzivního pohledu se na její tváři objevilo něco jako stín úsměvu a ona se posadila zpět na židli.

„Nemyslíte,“ poznamenal Angus nepřítomně, „že nevhodné je, jíst tyhle buchty za půl penny?“

Mladá dáma se zvedla ze židle a přešla k oknu, zjevně v napjatém stavu a o něčem úpěnlivě přemýšlela. Když se konečně s odhodlaným pohledem znovu otočila, s údivem spatřila mladého muže, jak pečlivě aranžuje na stole různé předměty z vitríny. Byla mezi nimi pyramida pestrobarevných sladkostí, několik talířů sendvičů a dvě karafy portského a sherry, které mají v cukrárně běžně v nabídce. Doprostřed této úhledné kompozice opatrně spustil obrovský náklad bílého cukrového dortu, který byl obrovskou ozdobou výlohy.

„Co to k čertu děláte?“ vykřikla.

„Povinnost, má drahá Lauro,“ začal.

„Proboha, přestaňte na chvíli, a nemluvte na mě takhle. Chci říct, jaký to má všechno smysl?“

„Slavnostní večeře, slečno Hopeová.“

„A to je co?“ zeptala se netrpělivě a ukázala na dort.

„Svatební dort, paní Angusová,“ řekl.

Dívka přistoupila k dortu, s rachotem ho sundala a vrátila do vitríny; pak se vrátila, položila své útlé lokty na stůl a podívala se na mladého muže, ne zrovna nevraživě, ale s jistým podrážděním.

„Nedáváte mi čas na přemýšlení,“ řekla.

„Nejsem takový hlupák, jak si myslíte,“ odpověděl, „jsem dobrý křesťan.“

Stále se na něj dívala, ale za úsměvem se její tvář zdála mnohem vážnější.

„Pane Angusi,“ řekla sebevědomě, „než budete ještě chvíli pokračovat v tomhle nesmyslu, musím vám o sobě něco říct, a to co nejstručněji.“

„S radostí si to poslechnu,“ odpověděl Angus vážně. „Když už jste v tom, mohla byste mi taky něco říct o mně.“

„Ach, držte jazyk za zuby a poslouvejte,“ řekla. „Nemám se za co stydět, ani čeho zvlášť litovat. Ale co byste řekl na něco, co se mnou nemá nic společného, a přesto je to moje noční můra?“

„V tom případě,“ řekl muž vážně, „bych vám poradil, abyste ten dort vrátila.“

„No, nejdřív si musíte poslechnout ten příběh,“ trvala Laura na svém. „Nejdřív vám musím říct, že můj otec vlastnil hostinec Červená ryba v Ladbury a já jsem obsluhovala lidi u baru.“

„Často jsem přemýšlel,“ řekl, „proč je v té cukrárně určitá křesťanská atmosféra.“

„Přestaňte si ze mě dělat legraci a poslouchejte. Ludbury je ospalá, zaplevelená díra ve východním hrabství a jediní lidé, kteří kdy chodili do Červené ryby, byli občasní podomní obchodníci a jinak ti nejhorší lidé, jaké můžete vidět. Myslím tím zahálčivé lidi, kteří měli dost na živobytí a neměli na práci nic jiného než se poflakovat po barech a sázet na koně, nosili špatné oblečení, které jim prostě moc neslušelo. Ani tihle ubozí mladí darebáci nebyli v našem domě příliš častí, ale byli tu dva, kteří byli až příliš obyčejní – obyčejní ve všech směrech. Oba žili z vlastních peněz, byli nudně zahálčiví a šíleně oblečení. Přesto mi jich bylo trochu líto, protože jsem napůl věřila, že se do našeho malého prázdného baru nenápadně vplížili, protože každý z nich měl nějakou malou deformaci; takovou, které se někteří burani smějí.

Nebyla to ani tak ošklivost, jako spíš podivnost. Jeden z nich byl překvapivě malý muž, něco jako trpaslík, nebo alespoň jako žokej. Ale vzhledově se žokejovi vůbec nepodobal; měl kulatou černou hlavu a pečlivě zastřižený černý plnovous, světlé oči jako pták; v kapsách mu cinkaly peníze; cinkal velkým zlatým řetízkem od hodinek; a nikdy se neobjevil, pokud nebyl oblečen příliš gentlemany, aby jím mohl být. Nebyl to však žádný hlupák, i když to byl neužitečný povaleč; byl neobyčejně zručný ve všech možných věcech. Příkladně předvedl jakýsi kouzelnický trik, nechal patnáct sirek zapálit se navzájem jako obyčejný ohňostroj; nebo rozřezal banán či něco podobného a proměnil ho v tančícího panáčka. Jmenoval se Isidor Smith; ještě teď ho vidím, jak s tím svým malým tmavým obličejem přichází k pultu a dělá z pěti doutníků skákajícího klokana.

Ten druhý chlapík byl málomluvnější a obyčejnější, ale nějak mě znepokojoval mnohem víc než chudáček Smith.

Byl velmi vysoký, hubený a světlomasý, měl vysoký nosní můstek a mohl by být i hezký, ale měl jedny z nejhorších šilhavých očí, jaké jsem kdy viděla. Když se na vás podíval přímo, nevěděli jste, kde jste vy sami, natož na co se dívá on. Předpokládám, že taková ošklivost toho chudáka trochu rozhořčila; protože zatímco Smith byl ochoten předvádět své opičí kousky kdekoli, James Welkin (tak se ten šilhavý muž jmenoval) nikdy nedělal nic jiného, než že se opíjel v našem baru a chodil sám na dlouhé procházky. Myslím si však, že Smith byl na svou malou postavu také trochu háklivý, i když to zvládal obratněji. A proto jsem byla opravdu zmatená, udivená a velmi zarmoucená, když mě oba požádali o ruku ve stejném týdnu. No, udělala jsem to, o čem jsem si od té doby myslela, že to byla nejspíš hloupost. Ale koneckonců ti oškliví muži byli svým způsobem moji přátelé; a já jsem se zděsila, že si mysleli, že jsem je odmítla ze skutečného důvodu, kterým bylo to, že byli tak nesnesitelně oškliví. A tak jsem jim sdělila, že si nikdy nevezmu nikoho, kdo se ve světě neprosadil.

Řekla jsem, že je pro mě zásadní, abych nežila z peněz, které byly právě zděděny jako jejich. Dva dny poté, co jsem to řekla v dobrém úmyslu, začaly všechny problémy. První, co jsem se dozvěděla, bylo, že oba odešli hledat své štěstí, jako by se ocitli v nějaké hloupé pohádce.

No, od toho dne až dodnes jsem ani jednoho z nich neviděla. Ale dostala jsem dva dopisy od Smitha, a ty byly opravdu vzrušující.“
„Slyšela jste někdy o tom druhém muži?“ zeptal se Angus.

„Ne, nikdy mi nenapsal,“ řekla dívka po chvíli váhání. „V prvním dopise Smith prostě oznámil, že jel s Welkinem do Londýna, ale Welkin byl tak rychlý chodec, že mu ten skrček nestačil a odpočíval u cesty. Tam ho objevila nějaká kočovná společnost; líbil se jim, protože byl malý jako trpaslík, a částečně proto, že to byl opravdu chytrý rošťák, uspěl v showbyznysu. To byl jeho první dopis. Jeho druhý dopis byl mnohem zdrcující a dostala jsem ho teprve minulý týden.“

Muž jménem Angus odložil šálek kávy a podíval se na ni pokornýma a trpělivýma očima. Její vlastní ústa se mírně zkroutila smíchem, když pokračovala: „Předpokládám, že jste viděl billboard ‘Smithe Silent Service’? Pokud ne, tak jste asi jediný, kdo to neviděl. Ach, já o tom moc nevím, jde o nějaký vynález, abyste si všechny domácí úkony dělali pomocí strojů. Víte, něco jako: Stiskněte tlačítko a přijde komorník, který se nikdy neopije. To je přece jenom něco, co se mi líbí. Nebo, otočíte knoflíkem a je tady služka, která nikdy neflirtuje. Určitě jste viděl nějaké takové stroje. No, ať už je to cokoli, vydělávají spoustu peněz; a to všechno pro toho malého ďáblíka, kterého jsem znala v Ludbury. Nemůžu si pomoci, ale mám radost, že se ten chudák postavil na nohy; ale faktem je, že se děším toho, že se může každou chvíli objevit a říct mi, že se ve světě prosadil – a on se určitě prosadil.“

„A ten druhý?“ zeptal se Angus zarputile.

Laura Hopeová náhle vstala. „Nenapsal ani řádek a nemám nejmenší tušení, co dělá a kde je. Ale právě jeho se bojím. Je to ten, který mi všude stojí v cestě. Je to ten, který mě napůl přivedl k šílenství. Vlastně si myslím, že mě dohnal k šílenství, protože jsem

ho cítila tam, kde nemohl být, a slyšela jsem jeho hlas, kde mluvit nemohl.“

„No, má drahá,“ řekl mladík vesele, „kdyby to byl sám Satan, teď když jste to už někomu řekla se neukáže. Člověk se nechá snadno pobláznit když je sám. A kdy se vám zdálo, že jste cítila a slyšela našeho šilhavého přítele?“

„Slyšela jsem Jamese Welkina smát se stejně dobře, jako slyším vás mluvit,“ řekla dívka sebevědomě. „Nikdo tam nebyl, stála jsem hned za obchodem na rohu a měla výhled na obě ulice najednou. Zapomněla jsem jeho smích, i když byl stejně zvláštní jako jeho šilhání. Už skoro rok jsem si na něj nevzpomněla. Ale je zajímavé, že za několik okamžiků přišel první dopis od jeho rivala.“

„A co jste slyšela ten přízrak říkat?“ zeptal se Angus s jistým zájmem.

Laura se náhle zachvěla a pak nepohnutým hlasem řekla: „Zrovna když jsem dočetla druhý dopis od Isidora Smitha, kde psal o svém úspěchu. Tehdy jsem zaslechla Welkina, jak říká: “Ale on vás nebude mít.” Bylo to zcela zřetelné, jako by byl v místnosti. Je to hrozné, myslím, že jsem se musela zbláznit.“

„Kdybyste byla opravdu šílená,“ řekl mladík, „myslela byste si, že musíte být přičetná. Ale já si rozhodně myslím, že na tom neviditelném pánovi je něco trochu zvláštního. Dvě hlavy mají více rozumu – ušetřím vás poznámek o jiných orgánech, a když dovolíte jako praktický muž vrátím zpět do okna svatební dort.“

Zatímco mluvil, zvenku se ozval řev motoru auta, řítící se d'ábelskou rychlostí. Poté vletěl do dveří obchodu malý muž v lesklém cylindru. Angus, který se až dosud choval nenuceně, projevil napětí, prudce vyskočil a postavil se neohroženě před nově příchozího. Na první

pohled bylo zjevné, že jde o zápal zamilovaného muže. Tato velmi švihácká, ale zakrslá postava s odvážně vystrčeným černým plnovousem, inteligentníma neklidnýma očima, úhlednými, ale velmi nervózními prsty, nemohl být nikdo jiný než muž, kterého dívka popisovala: Isidore Smith, který vyráběl panenky z banánových slupek a krabiček od sirek; Isidore Smith, který vydělával miliony na abstinujících komornících a neflirtujících kovových služkách. Oba muži, instinktivně si vědomi majetnických pohledů toho druhého, se na sebe na okamžik podívali s onou zvláštní chladnou velkorysostí, která zakrývá rivalitu.

Pan Smith však nenaznačil skutečnou příčinu jejich nepřátelství, ale řekl prostě a ostře: „Viděla slečna Hopeová tu věc ve výloze?“

„Ve výloze?“ zopakoval Angus s vytřeštěnýma očima.

„Na vysvětlování není čas,“ řekl zakrslý milionář. „Děje se tu nějaká hloupost, kterou je třeba vyšetřit.“

Ukázal naleštěnou holí na výlohu, která byla nedávno ochuzena díky svatebním přípravám pana Anguse, a tam byl podél přední strany skla nalepený dlouhý pruh papíru, který tam rozhodně nebyl, když se do výlohy před časem díval. Když sledoval energického Smitha na co ukazuje, zjistil, že na půl metru papíru, je kostrbatým písmem napsáno: „Jestli si vezmete Smitha, zemře.“

„Lauro,“ řekl Angus, když strčil svou velkou zrzavou hlavu do obchodu, „řekl bych, že nejste blázen.“

„Je to určitě písmo Welkina,“ řekl Smith nevrle. „Neviděl jsem ho už roky, ale vždycky mě otravuje. Pětkrát za posledních čtrnáct dní mi přišly výhružné dopisy a já ani nemůžu zjistit, kdo mi je nechává, natož jestli je to sám Welkin. Vrátný přísahá, že žádné podezřelé

individuum neviděl, a najednou tady vylepil na výlohu veřejného obchodu vyhrůžku, zatímco lidé v obchodě si klidně jedli...“

„Zcela správně,“ řekl Angus skromně, „zatímco lidé v obchodě pili čaj. Nuže, pane, mohu vás ujistit, že oceňuji váš zdravý rozum, že jste se k celé věci vyjádřil tak otevřeně. O dalších věcech si můžeme promluvit později. Ten chlap nemůže být moc daleko, protože přísahám, že když jsem šel naposledy k oknu, před deseti nebo patnácti minutami, žádný papír tam nebyl. Na druhou stranu je příliš daleko na to, abychom ho pronásledovali, navíc ani neznáme směr. Pokud se budete řídit mou radou, pane Smithe, okamžitě ten případ svěřte do rukou nějakého energického detektiva, spíše soukromého než veřejného. Zním jednoho nesmírně chytrého chlapíka, který si pět minut autem odtud založil firmu. Jmenuje se Flambeau, a přestože jeho mládí bylo poněkud bouřlivé, je z něj nyní poctivý člověk a zatraceně dobře mu to pálí. Bydlí v Lucknow Mansions v Hampsteadu.“

„To je zvláštní,“ řekl mužík a povytáhl černé obočí. „Já sám bydlím v Himylaya Mansions. Možná byste chtěl jít se mnou; já skočím domů pro ty dopisy od Welkina, zatímco vy můžete zajít pro svého přítele detektiva.“

„To je dobrý nápad,“ řekl Angus zdvořile. „No, čím dřív začneme jednat, tím líp.“

Oba muži se s podivnou improvizovanou upřímností formálně rozloučili s dámou a naskočili do auta. Když se Smith chopil volantů, a když zahrnuli za roh velké ulice, Anguse překvapil obrovský plakát na Smithův tichý servis, na němž byl vyobrazen obrovský železný panák nesoucí hrnec s nápisem „Kuchař, který se nikdy nerozčiluje“.

„Používám je ve svém bytě,“ řekl černovousý muž se smíchem, „částečně kvůli reklamě a částečně kvůli skutečnému pohodlí. Upřímně řečeno, a to po právu, tihle mojí velcí natahovací panáci vám přinesou uhlí, víno nebo donesou jízdni řád rychleji než všichni živí sluhové, které jsem kdy poznal, pokud víte, které tlačítko zmáčknout. Ale nebudu popírat, že i takoví sluhové mají své chyby.“

„Opravdu?“ usmál se Angus. „Je něco, co neumějí?“

„Ano,“ odpověděl Smith chladně. „Nemohou mi říct, kdo nechal v mém bytě ty výhružné dopisy.“

Auto tohoto muže bylo rychlé jako on sám, vlastně to byl jeho vlastní vynález, stejně jako jeho domácí služebnictvo. Pokud to byl podvodný šarlatán, byl to člověk, který věřil svým vlastním výrobkům. Pocit něčeho malého a létajícího sílil, jak svištěli dlouhými bílými zatáčkami silnice v mírně blednoucím večerním světle.

Brzy se zatáčky staly ostřejšími a způsobovaly závrať; byly to vzestupné spirály, jak se říká v moderních náboženstvích. Projížděli části Londýna, které je skoro stejně strmé jako Edinburgh, i když ne tak malebné. Terasa se zvedala nad terasou a obytná budova, kterou hledali, se nad nimi tyčila téměř do výšek egyptských pyramid, a při západu slunce se třpytila jako zlato.

A když zahrnuli za roh a vjeli na cestu s názvem Himylaya Mansions, změna byla stejně náhlá jako otevření okna; zjistili totiž, že tato hromada domů se tyčí nad Londýnem jako zelené břidlicové moře. Naproti domům, na druhé straně šterkové silnice se rozkládala křovinatá ohrada, podobná spíš strmému živému plotu nebo hrázi

než zahradě, a kousek pod ní se táhl pás umělého potoka či jakýsi kanál, podobný příkopu chráněné pevnosti.

Jak auto projelo zatáčkou, míjelo v jednom rohu nenápadný pult muže prodávajícího kaštiny; a hned na druhém konci zatáčky Angus spatřil pomalu kráčejícího policistu v tmavomodré uniformě. Byly to jediné lidské postavy v této vysoké předměstské samotě; měl však pocit, že vyjadřují tichou poezii Londýna. Připadalo mu, jako by to byly postavy nějakého příběhu.

Vůz přiletěl jako střela k domu a Smith z auta vystřelil jako pumový granát. Okamžitě se začal vyptávat vysokého vrátného s pomádou na vlasech a malého vrátného v košili s krátkým rukávem, jestli někdo nehledal jeho byt. Dostalo se mu ujištění, že od jeho posledního dotazu nikdo kolem nich neprošel, načež on a mírně zmatený Angus vyjeli výtahem do nejvyššího patra.

„Pojďte na chvíli dál,“ řekl udýchaný Smith. „Chci vám ukázat tyhle Welkinovy dopisy. A pak můžete běžet za roh a přivést svého přítele.“ Stiskl tlačítko ukryté ve zdi a dveře se samy otevřely. Odhalily dlouhou a prostornou chodbu, jejímž jediným pozoruhodným rysem byly řady vysokých, napůl lidských mechanických postav stojících po obou stranách jako krejčovské figuríny.

Stejně jako krejčovské figuríny byly bez hlavy a stejně jako krejčovské figuríny měly na ramenou zbytečný hrb a vypouklý hrudník, a kromě toho se lidské postavě nepodobaly o moc víc než jakýkoli automat na stanici, který byl vysoký asi jako člověk. Měli dva velké háky jako ruce na přenášení táců a pro snadné rozlišení byli natřeni zelenou nebo jasně červenou či černou barvou; ve všech ostatních ohledech to byly pouhé automatické stroje a

nikdo by se na ně dvakrát nepodíval. Alespoň v tomto případě se nikdo na ně nepodíval. Mezi dvěma řadami těchto strojů se totiž nacházelo něco mnohem zajímavějšího. Byl to bílý, potrhaný list papíru popsany červeným inkoustem a hbitý vynálezce ho sebral téměř hned, jak se otevřely dveře. Beze slova ho podal Angusovi. Červený inkoust na něm ještě nestačil zaschnout a vzkaz zněl: „Jestli jsi ji dneska viděl, zabiju tě.“

Nastalo krátké ticho a pak Isidore Smith tiše řekl: „Dáte si whisky? Mám pocit, že bych si měl dát.“

„Děkuji, ale raději bych měl zajít pro detektiva Flambea,“ řekl zachmuřeně Angus. „Myslím, že tenhle případ začíná být dost vážný. Hned se za ním vydám.“

„Máte pravdu,“ řekl mužíček se záviděníhodnou rázností. „Přiveďte ho sem co nejdřív.“

Když však Angus za sebou zavřel vstupní dveře, viděl, jak Smith stiskl tlačítko a jeden ze strojů se odlepil ze svého místa a sunul se po drážce v podlaze, nesoucí podnos se sifonem a karafou. Zdálo se mu něco divného na tom, že nechal malého muže samotného mezi těmito neživými sluhý, kteří ožili, když se zavřely dveře.

Šest kroků od schodiště narazil na muže v košili s krátkými rukávy jak něco dělal s vědrem. Angus se zastavil a dožadoval se jeho slibu, s úplatkem za to, že na tom místě zůstane, dokud se nevrátí s detektivem, a bude si zapisovat každého cizince, který vyjde po těch schodech.

Sestoupil do předního pokoje a pak podobnou povinností ostražitosti pověřil vrátného u vchodových dveří, od něhož se dozvěděl, že zadní dveře neexistují. Ani s tím se nespokojil a popadl

kolemjdoucího policistu a přiměl ho, aby stál naproti vchodu a hlídal ho; nakonec se na chvíli zastavil u prodejce kaštanů, aby se ho zeptal, jak dlouho zde hodlá pobývat.

Prodavač kaštanů si vyhrnul límec kabátu a řekl mu, že se nejspíš bude muset brzy chystat k odchodu, protože podle něj bude sněžit. Večer skutečně začalo přituhovat, ale Angus se vši svou výmluvností se snažil udržet prodejce kaštanů na místě.

„Ohřejte si kaštany,“ řekl vážně. „Klidně snězte všechny své zásoby, postarám se, aby se vám to vyplatilo. Dám vám libru, když tu počkáte, dokud se nevrátím, a pak mi řeknete, jestli do toho domu, kde stojí vrátný, vstoupil nějaký muž, žena nebo dítě.“

Pak odhodlaně odešel a vrhl poslední pohled na obléhanou věž a pro sebe si řekl: „Dobře jsem to pojistil. Všichni čtyři přece nemohou být komplici pana Welkina.“

Lucknow Mansions se nacházel na samém vrcholu. Poloúřední byt pana Flambeaua jste našli v přízemí a v každém ohledu ostře kontrastoval s americkou mechanizačností a chladným hotelovým luxusem bytu Tiché služby. Flambeau, který byl Angusovým přítelem, ho přijal v rokokové pracovně za svou kancelář, kterou vyplňovaly šavle, arkebuzy, orientální kuriozity, láhve italského vína, keramické africké hrnce, baculatá perská kočka a zaprášený římskokatolický kněz, který se do takového prostředí vůbec nehodil. „To je můj přítel otec Brown,“ představil ho Flambeau. „Často jsem si přál, abyste ho poznal. Počasí není zlé, ale pro Jižana, jako jsem já, trochu chladné.“

„Ano, myslím, že zůstane jasno,“ řekl Angus a posadil se na fialově pruhovaný otoman.

„Ne, to určitě ne,“ odporoval kněz tiše, „začalo sněžit.“

A skutečně, zatímco mluvil, začaly se po tmavnoucím okenním skle snášet první sněhové vločky, které hnědovlasý prodejce kaštanů předvídal.

„No,“ řekl Angus vážně. „Přišel jsem v jisté záležitosti a obávám se, že jde o naléhavou věc. Jde o to, Flambeau, že kousek od vašeho domu žije člověk, který nutně potřebuje vaši pomoc; neustále ho pronásleduje a ohrožuje neviditelný nepřítel – darebák, kterého nikdo ani neviděl.“

Angus mu převyprávěl vše o Smithovi a Welkinovi, začal Lauřiným příběhem a pokračoval svým vlastním, o nadpřirozeném smíchu na rohu dvou prázdných ulic, o podivných zřetelných slovech pronesených v prázdné místnosti. Flambeau byl z toho jeho vyprávěné poněkud rozpačitý a kněz v poklidu stál stranou jako kus nábytku. Když došlo na papír nalepeným pod výlohou, Flambeau se postavil a zdálo se, že svými mohutnými rameny zaplní celou místnost.

„Jestli vám to nevádí,“ řekl, „myslím, že byste mi měl zbytek převyprávět po cestě k domu toho muže. Mám pocit, že není času nazbyt.“

„Rád to udělám,“ řekl Angus a také vstal, „i když je zatím v bezpečí, protože jsem zaúkoloval čtyři muže, aby hlídali jediný možný vchod do jeho domu.“

Vyšli ven a kněz je následoval s poslušností malého psa. Jen vesele podotkl, jako člověk, který udržuje rozhovor: „Jak ten sníh na zemi rychle přibývá.“

Zatímco stoupali strmými již zasněženými uličkami, Angus dokončil svůj příběh, a když došli na místo, obrátil svou pozornost ke čtyřem strážným. Prodavač kaštanů tvrdošjně přísahal, že hlídal dveře a

nikoho neviděl vejít. Policista byl ještě zapřísáhlejší. Říkal, že má zkušenosti s lumpy všeho ražení, v cylindrech i v hadrech; a že není žádný zelenáč, aby očekával, že podezřelé osoby budou vypadat podezřele; dával si na všechny pozor, a Bůh ví, že nikoho tam neviděl vejít. A když se všichni tři muži shromáždili kolem vrátného, který stále ještě stál na místě, kde ho zanechal Angus řekl, že je ochoten odpřísáhnout, že od té doby, co pán odešel, se tu nikdo na nikoho neptal.

Nenápadný otec Brown, stojící stranou a pokukující po chodníku, se odvážil s velkou pokorou říci: „Copak od té doby, co napadl sníh, nikdo nechodil nahoru a dolů po schodech? Začalo sněžit, když jsme byli všichni u Flambeaua.“

„Nikdo tu nebyl, pane, to mi můžete věřit,“ prohlásil autoritativně vrátný.

„V tom případě by mě zajímalo, co je tohle?“ zamyslel se duchovní a tupě zíral do země jako ryba.

I ostatní sklopili zrak a Flambeau se neubráníl zuřivému výkřiku a francouzské gestikulaci. Bylo totiž nepopiratelnou pravdou, že uprostřed vchodu, střeženého obřím mužem se zlatými výložkami se mezi jeho arogantně roztaženými nohama táhl vláknitý vzor šedých stop, otisknutých do bílého sněhu.

„Panebože!“ vykřikl Angus bezděčně. „Neviditelný muž!“

Beze slova se otočil a vyběhl po schodech nahoru, Flambeau ho následoval, ale otec Brown stále stál a rozhlížel se po zasněžené ulici, jako by ho tato věc přestala zajímat.

Flambeau měl zjevně chuť rozrazit dveře svými širokými rameny, ale praktický Angus šmátral po rámu dveří, až našel neviditelný knoflík, který zmáčkl a dveře se pomalu otevřely.

Dveře odhalily ponurý interiér; hala potemněla, i když ji ještě někde zasáhly poslední fialové paprsky západu slunce, a jeden nebo dva stroje bez hlavy byly za tím či oním účelem přemístěny ze svých míst a stály v přítmí. Zelená a rudá barva jejich oděvů v přítmí tmavla a jejich podobnost s lidskými postavami byla mírně umocněna právě jejich beztvarostí. Ale uprostřed toho všeho, přesně tam, kde ležel červený inkoustový papír, leželo něco, co vypadalo jako rozlitý červený inkoust. Ale červený inkoust to nebyl.

Flambeau konstatoval s typicky francouzskou směsici rozumu a násilí: „Vražda!“ a vtrhl do bytu a během pěti minut prohledal každý kout včetně skříně. Pokud však očekával, že najde mrtvolu, nenašel nic. Isidore Smith tam nebyl, živý ani mrtvý. Oba muži se po důkladném hledání setkali v hale s protáhlými obličejí a zmateně těkajícíma očima. „Příteli,“ řekl Flambeau a z toho vzrušení začal mluvit francouzsky, „nejenže je váš vrah neviditelný, ale on činí neviditelným i zavražděného.“

Angus se rozhlédl po tmavé místnosti plných figurín a v nějakém keltském rohu své skotské duše se rozechvěl. Jedna z těch mechanických panen v životní velikosti stála přímo nad krvavou skvrnou, kterou možná způsobil zavražděný chvíli předtím, než padl. Jeden z háků s vysokými rameny, který sloužil věci jako zbraň, se lehce nadzvedl a Anguse náhle napadla strašlivá myšlenka, že nebohého Smitha srazil jeho vlastní železný výtvar. Že by hmota povstala a zabila svého tvůrce? A i kdyby to byla pravda, co s ním udělala?

„Snědli ho?“ zašeptala mu do ucha noční můra a na okamžik se mu udělalo špatně při pomyšlení na rozdrcené lidské ostatky pozřené strojem.

Odhodlaným úsilím se vzpamatoval a řekl Flambeauovi: „To je strašné. Ten chudák zmizel jako pára a zanechal po sobě na podlaze jen krvavý flek. Ten příběh do tohoto světa nepatří.“

„Je jen jedna věc, kterou musíme udělat,“ řekl Flambeau, „ať už to patří do tohoto světa nebo na onen svět. Musím jít dolů a promluvit si se svým přítelem.“

Sešli dolů, prošli kolem vrátného, který přísahal, že nepřehlédl žádného vetřelce, sešli dolů k policajtovi a potácejícímu se hnědovlasému prodejci kaštanů. Oba se dušovali, že nikoho neviděli při své ostražitosti. Když se však Angus rozhlédl kolem sebe a hledal čtvrtého muže s krátkými rukávy a vědrem, neviděl ho, a tak s jistou nervozitou zavolal: „Kde je ten čtvrtý chlápek?“

„Omlouvám se,“ řekl otec Brown, „je to moje chyba. Právě jsem ho poslal prověřit něco, co jsem považoval za hodné prošetření.“

„Doufám, že se vrátí, co nejdřív zpátky,“ řekl Angus ostře, „protože ten nešťastník nahoře je nejen zavražděný, ale i zničený.“

„Jak zničený?“ nechápal kněz.

„Otče,“ řekl Flambeau po odmlce, „doufám, že mi poradíte. Do domu nevstoupil ani přítel, ani nepřítel, ale Smith zmizel, jako by ho ukradly víly. Pokud se nejedná o nadpřirozené jevy...“

Nedořekl větu, protože oba zarazil neobvyklý pohled: zpoza rohu vyběhl policista a rozběhl se přímo k Brownovi.

„Máte pravdu, pane,“ zamumlal, „právě našli tělo nebohého pana Smitha dole v kanále.“

Angus se vztekle chytil za hlavu. „Utekl a utopil se?“

„Přísahám, že nesešel dolů,“ řekl policajt, „a ani se neutopil, protože zemřel na bodnou ránu do srdce.“

„A přesto jste nikoho neviděli vejít ani vyjít?“ zeptal se Flambeau vážným hlasem.

„Pojďme se kousek projít po této cestě,“ řekl náhle kněz.

Když došli na druhý konec ulice, náhle poznamenal: „Já hlupák! Zapomněl jsem se na něco zeptat policisty. Zajímalo by mě, jestli našel ten světle hnědý pytel.“

„Proč světle hnědý pytel?“ nechápal Angus.

„Protože kdyby to byl pytel jiné barvy, musel by se případ začít řešit znovu,“ odpověděl otec Brown, „ale kdyby to byl světle hnědý pytel, no, případ je vyřízený.“

„To rád slyším,“ řekl ironicky Angus. „Pokud vím, tak vlastně nic nevím.“

„Musíte nám o tom všechno říct,“ řekl Flambeau se zvláštní prostotou jako dítě.

Nevědomky kráčeli zrychleným krokem podél dlouhého oblouku cesty na druhé straně, otec Brown je vedl rázně, i když mlčky.

Nakonec řekl s téměř dojemnou nejistotou: „No, obávám se, že vám to přijde takové prozaické. Vždycky začínáme od abstraktního konce věcí a tenhle příběh nemůžeme začít jinde.“

Všimli jste si někdy – že lidé nikdy nereagují na to, co říkáte?

Odpovídají na to, co máte na mysli, nebo na to, co si myslí, že máte na mysli. Dejme tomu, že se jedna dáma zeptá jiné dámy ve venkovském domě: „Bydlí u vás někdo?“ Ta dáma neodpoví: „Ano, komorník, tři lokajové, služebná a tak dále,“ ačkoli služebná může být v pokoji nebo komorník stojí za jejím křeslem. Říká: „Nikdo u nás nebydlí,“ čímž myslí žádnou z osob, které máte na mysli.

Předpokládejme však, že se lékař vyšetřující nějakou nákazu zeptá: „Kdo bydlí v domě?“ – Pak si paní vzpomene na komorníka,

služebnou a ostatní. Tak to prostě je; nikdy nedostanete na svou otázku doslovnou odpověď, i když na ni dostanete pravdivou odpověď. Když tito čtyři docela poctiví muži řekli, že žádný člověk do domu nevstoupil, nemysleli tím ve skutečnosti, že do nich žádný člověk nevstoupil. Mysleli tím, že do nich nevstoupil člověk, o kterém by předpokládali, že je vaším člověkem. Nějaký muž sice do domu vešel a zase z něj vyšel, ale oni si ho prostě nevšimli.“

„Neviditelný muž?“ zeptal se Angus s pozvednutým obočím.

„Jen pro někoho neviditelný muž,“ upřesnil otec Brown.

Po minutě nebo dvou pokračoval stejným pokorným hlasem jako člověk, který přemýšlí o svých vlastních myšlenkách. „Samozřejmě si takového člověka neumíte přestavit, pokud o něm nepřemýšlíte. Právě v tom spočívá jeho vychytralost. Ale já jsem si na něj vzpomněl díky dvěma nebo třem drobnostem v příběhu, který nám vyprávěl pan Angus.

Zaprvé to byla skutečnost, že tenhle Welkin chodíval na dlouhé procházky. A pak tam byl ten papír nalepený na výloze. A pak, což bylo ze všeho nejdůležitější, tam byly dvě věci, které ta mladá dáma řekla – věci, které nemohly být pravdivé. Nezlobte se,“ dodal spěšně, když si všiml, že Skot prudce zatřásl hlavou, „myslela si, že je to pravda. Člověk nemůže být na ulici sám vteřinu předtím, než obdrží dopis. Ani nemůže být na ulici úplně sama, když začne číst dopis, který právě dostala. Někdo musí být docela blízko ní; musí být duševně neviditelný.“

„Proč by měl být někdo blízko ní?“ zeptal se Angus.

„Protože,“ řekl otec Brown, „pokud dopis nedoručil poštovní holub, někdo jí ten dopis musel přinést.“

„Opravdu chcete říct,“ zvolal Flambeau, „že ji Welkin předal dopisy od svého rivala?“

„Ano,“ řekl kněz. „Welkin odnesl dopisy své slečně od svého rivala. Musel, víte.“

„Ach, už to nemůžu vydržet,“ vybuchl Flambeau. „Kdo je ten chlapík? Jak vypadá? Jaké je obvyklé oblečení člověka, kterého obvykle každý přehlídne?“

„Je oblečen docela hezky a to do červené, modré a zlaté,“ odpověděl kněz rychle a přesně, „a v tomto nápadném, ba křiklavém oblečení vstoupil do Himalaya Mansions pod dohledem osmi lidských očí; chladnokrevně zabil Smitha a vrátil se na ulici, nesoucí mrtvé tělo v náruči...“

„Velebný pane,“ vykřikl Angus a zůstal stát, „zbláznil jste se vy, nebo já?“

„Nejste blázen,“ řekl Brown, „jen jste trochu nepozorný. Například jste si nevšiml takového muže.“

Udělal tři rychlé kroky vpřed a položil ruku na rameno obyčejného kolemjdoucího pošťáka, který je nenápadně míjel ve stínu stromů, aniž by vzal někdo na vědomí jeho přítomnost.

„Z nějakého důvodu si pošťáků nikdo nikdy nevšímá,“ řekl zamyšleně, „a přitom mají vášně jako ostatní lidé, a dokonce nosí velké pytle, do kterých by se snadno vešla mrtvola menšího člověka.“

Pošťák, místo aby se přirozeně otočil, se příkrčil a přeskočil zahradní plot. Byl to hubený, světlovlasý muž zcela obyčejného vzhledu, ale když se ustrašeně podíval přes rameno, všichni tři muži na něj zírali s téměř ďábelským přimhouřením očí.

Flambeau se vrátil ke svým šavlím, fialovým kobercům a perské kočce a měl spoustu věcí na práci. John Turnbull Angus se vrátil ke slečně v obchodě, s níž se tento indiskrétní mladík dokáže představit společný život. Otec Brown se ještě dlouhé hodiny procházel v těch zasněžených kopcích pod hvězdami po boku vraha, a co si řekli, se už nikdy nedozvíme.

PROKLETÍ PENDRAGONŮ

Otec Brown neměl náladu na dobrodružství. Nedávno onemocněl z přepracování, a když se začal zotavovat, vzal ho jeho přítel Flambeau na plavbu malou jachtou se sirem Cecilem Fanshawem, mladým cornwallským statkářem a milovníkem cornwallských pobřežních scenérií. Brown byl však stále poněkud zesláblý, nebyl příliš šťastným námořníkem, a přestože nikdy nebyl mrzutý nebo skleslý typ, jeho nálada se nezvedla nad trpělivost a zdvořilost. Když ostatní dva muži chválili fialový západ slunce nebo rozeklané sopečné skály, souhlasil s nimi. Když Flambeau ukázal na skálu ve tvaru draka, podíval se na ni a pomyslel si, že se drakovi velmi podobá. Když Fanshawe nadšeněji ukázal na skálu, která vypadala jako Merlin, podíval se na ni a souhlasil. Když se Flambeau zeptal, jestli ta skalní brána u klikaticí se řeky je brána do Kouzelné země, řekl: „Ano.“

Se stejnou nevýrazností vyslechl ty nejdůležitější i nejbanálnější věci. Slyšel, že pobřeží je smrtelné pro všechny kromě opatrných námořníků; slyšel také, že lodní kočka spí. Slyšel, že Fanshawe nemůže nikde najít držák na doutníky; slyšel také, jak lodivod pronáší věštbu: „Obě oči jasné, je v pořádku; jedno oko mrká, potápí se.“ Slyšel, jak Flambeau říká Fanshawemu, že to nepochybně znamená, že kapitán musí mít obě oči otevřené a být hbitý. A slyšel, jak Fanshawe říká Flambeauovi, že to kupodivu neznamená tohle:

znamená to, že i když vidí dva pobřežní ohně, jeden blízko a druhý daleko, přesně vedle sebe, jsou ve správném říčním kanálu; ale že pokud je jedno světlo schované za druhým, jedou po skalách. Slyšel, jak Fanshawe dodává, že jeho země je plná takových kuriózních bájí; je to skutečný domov romantiky; dokonce tuto část Cornwallu stavěl do kontrastu s Devonshirem jako uchazeče o vavříny alžbětinské plavby. Řekl, že mezi těmito zátokami a ostrůvky žili kapitáni, ve srovnání s nimiž byl Drake prakticky suchozemcem. Slyšel, jak se Flambeau zasmál a zeptal se, zda dobrodružný název „Westward Ho!“ neznamená pouze to, že všichni muži z Devonshiru by chtěli žít v Cornwallu. Slyšel, jak Fanshawe říká, že není třeba být hloupý; že cornwallští kapitáni nejen byli, ale stále jsou hrdiny: že nedaleko odtud žil starý admirál, nyní na odpočinku, který se znetvořil vzrušujícími plavbami plnými dobrodružství; a který v mládí objevil poslední skupinu osmi tichomořských ostrovů, jež byly přidány na mapu světa. Tento Cecil Fanshawe byl osobně typem muže, který obvykle vyvolává takové hrubé, ale příjemné nadšení: velmi mladý muž, plavovlasý, snědý, s energickým profilem; s chlapeckou odvahou ducha. Flambeauova široká ramena, černé obočí a chůze černého mušketýra s ním nápadně kontrastovaly.

Všechny tyto drobnosti Brown slyšel a viděl, ale slyšel je, jako když unavený člověk slyší melodii v železničních kolech, nebo je viděl, jako když nemocný člověk vidí vzor na tapetě. Nikdo nedokáže předvídat změny nálad během rekonvalescence: ale deprese otce Browna měla jistě mnoho společného s jeho prostou neznalostí moře. Když se totiž ústí řeky zúžilo jako hrdlo láhve a voda se zklidnila a vzduch se stal teplejším a zemitějším, zdálo se, že se probudil a zpozorněl jako dítě. Dostali se do té fáze těsně po západu slunce,

kdy se vzduch a voda zdají být jasné, ale země a všechno, co na ní roste, se v porovnání s tím zdá téměř černé. Na dnešním večeru však bylo něco výjimečného. Byla to jedna z těch vzácných atmosfér, v nichž jako by se mezi nás a přírodu zasunulo sklíčko z kouřového skla, takže i tmavé barvy v ten den vypadají nádherněji než jasné barvy v zamračených dnech. Udupaná hlína na březích řeky a rašelinové skvrny v kalužích nevypadaly matně, ale zářivě umbrově, a tmavé lesy pohybující se ve větru nevypadaly jako obvykle matně modře s pouhou hloubkou dálky, ale spíš jako větrem obrácené masy nějakého jasně fialového květu. Tuto magickou jasnost a intenzitu barev Brownovým pomalu se probouzejícím smyslem vnucovalo ještě cosi romantického, ba tajuplného v samotném tvaru krajiny.

Řeka byla stále dost široká a hluboká pro malou výletní loď, jako byla ta jejich, ale křivky terénu naznačovaly, že se na obou stranách prohýbá; lesy jako by se přerušovaně a nestále pokoušely postavit most – jako by loď přecházela z romantického údolí do romantické nížiny, a poté do neméně romantického tunelu. Kromě tohoto na koukání toho nebylo mnoho, čím by se mohla Brownova osvěžující fantazie nasytit; neviděl žádné lidské bytosti kromě několika cikánů, kteří se plahočili po břehu řeky a nesli svazky dříví a vrbových větviček nařezaných v lese; a jeden pohled už nebyl neobvyklý, ale v tak odlehlých končinách stále ještě neobvyklý: tmavovlasá dáma s nepokrytou hlavou pádlovala na vlastní kánoi. Pokud otec Brown někdy přikládal některé z těchto věcí význam, určitě na ně zapomněl v příštím ohybu řeky, když se mu před očima objevil tento neobvyklý objekt.

Zdalo se, že se voda rozšiřuje a rozdvojuje, rozčleněná tmavým klínem zalesněného ostrůvku ve tvaru ryby. Při rychlosti, kterou jeli, se zdálo, že ostrůvek pluje směrem k nim jako loď; loď s velmi vysokou přídílí – nebo přesněji řečeno s velmi vysokým komínem. Na nejzazším místě, které jim bylo nejbližší, totiž stála podivně vyhlížející budova, nepodobná ničemu, co si pamatovali nebo co by si spojovali s nějakým účelem.

Nebyla nijak zvlášť vysoká, ale na svou šířku byla příliš vysoká na to, aby se dala nazvat jinak než věží. Přesto se zdálo, že je celá postavená ze dřeva, a to velmi nerovnoměrně a výstředně. Některá prkna a trámy byly z dobrého, vyzrálého dubu, některá ze stejného dřeva, čerstvě nařezaného, některá z bílé borovice a spousta dalšího stejného druhu dřeva natřeného na černo dehtem. Tyto černé trámy byly nasazeny křivě nebo křížem v různých úhlech, což celku dodávalo velmi nesourodý a záhadný vzhled. Bylo tu jedno nebo dvě okna, která se zdála být natřená a obložená olovem ve staromódním, ale propracovanějším stylu. Cestovatelé si je prohlíželi s oním pocitem, který máme, když nám něco připomíná, a přitom jsme si jisti, že je to něco úplně jiného.

Otec Brown, i když byl mystifikován, dokázal svou mystifikaci chytře analyzovat. Přistihl se při myšlence, že podivnost zřejmě spočívá ve zvláštním tvaru vystřiženém z nevhodného materiálu; jako by člověk viděl klobouk z plechu nebo kabát vystřižený z tartanu. Byl si jistý, že už někde viděl takto uspořádané dřeva různých odstínů, ale nikdy ne v takových architektonických proporcích. V příštím okamžiku mu pohled skrz tmavé stromy řekl vše, co chtěl vědět, a zasmál se. Mezerou v listí se na okamžik objevil jeden z těch starých dřevěných domů, obložených černými trámy,